

KOMUNIKACIJA S JAVNOŠĆU U SVRHU PODIZANJA SVIJESTI I BOLJEG RAZUMIJEVANJA PITANJA POVEZANIH S UPRAVLJANJEM JAVNIM FINANCIJAMA:

Proizvod znanja na temu jasnoće i pristupačnosti proračuna koji je pripremila
Zajednica prakse za proračun (BCOP) PEMPAL-a

Sastanak OECD-ove mreže visokih dužnosnika odgovornih za proračun (SBO) zemalja srednje, istočne i jugoistočne Europe (CESEE) za 2022., Bukurešt, Rumunjska

*Iryna Shcherbyna, viša stručnjakinja za javni sektor Svjetske banke i koordinatorica resursnog tima BCOP-a
Naida Čaršimamović Vukotić, članica resursnog tima BCOP-a, Svjetska banka*

Pregled izlaganja

- I. Kontekst, cilj i struktura proizvoda znanja
- II. Načela i plan aktivnosti za poboljšanje jasnoće i pristupačnosti proračuna u sljedećim proračunskim stupovima:
 1. Jasnoća proračuna
 2. Dostupnost proračunskih informacija
 3. Vidljivost proračuna i komunikacija o proračunu

I. Kontekst, cilj i struktura proizvoda znanja

- Poglavlja proizvoda znanja temelje se na definiranih pet [ključnih proračunskih stupova](#), za koje se u zasebnim poglavljima proizvoda znanja razmatraju načela, dobre prakse (koje uključuju primjere iz Južne Afrike, Ujedinjene Kraljevine, Ukrajine i Uzbekistana) i predloženi koraci za poboljšanje:
 1. **Jasnoća proračuna**
 2. **Dostupnost proračunskih informacija**
 3. **Vidljivost proračuna i komunikacija o proračunu**
 4. **Proračunska pismenost**
 5. **Sudjelovanje javnosti**

Ključna načela / dobre prakse u pet proračunskih stupova

- 1. Jasnoća proračuna:** sadržaj popratne proračunske dokumentacije treba se poboljšati kako bi se uspostavio jasan okvir s kontekstualiziranim informacijama potrebnima za potpuno razumijevanje proračunske politike i ciljanih rezultata; jasnoća proračuna predstavlja podršku javnim politikama, donošenju odluka i demokratskom procesu
- 2. Dostupnost proračunskih informacija:** sva popratna proračunska dokumentacija mora se objaviti pravodobno, na transparentan i netehnički način, uključujući internetski pristup u obliku otvorenih podataka s pomoću interaktivnog IT-a i vizualizacija za predstavljanje proračuna javnosti
- 3. Vidljivost proračuna i komunikacija o proračunu:** sustavan rad na podizanju svijesti i poticanju dijaloga o proračunu; MF-ovi trebaju imati strategiju komunikacije za povećanje vidljivosti proračuna; mediji u tome imaju ključnu ulogu
- 4. Proračunska pismenost:** sustavne mjere za podizanje svijesti i edukaciju građana o sadržaju popratne proračunske dokumentacije; različiti alati za transparentnost kojima se omogućuje i poboljšava smisleno sudjelovanje građana u proračunskom procesu
- 5. Sudjelovanje javnosti:** osiguravanje smislenih polaznih točaka za sudjelovanje javnosti u proračunskom procesu; treba uzeti u obzir nove trendove i brze promjene koje su nastupile u godinama pandemije; različite opcije digitalnih interaktivnih alata za sudjelovanje putem interneta

III. Pet proračunskih stupova i plan aktivnosti za poboljšanje jasnoće i pristupačnosti proračuna

- **Proizvod znanja sadržava plan aktivnosti** koji MF-ovi mogu provesti u 12 koraka koji se temelje na pet ključnih stupova kako bi se postigla potpuna i smisljena pristupačnost i razumljivost popratne proračunske dokumentacije

1. KORACI ZA POBOLJŠANJE JASNOĆE PRORAČUNA

- **1. korak** Popratnu proračunsku dokumentaciju napišite na jasan i razumljivi način uz jasan tekstualni opis i pružite logičnu strukturu prilagođenu korisniku i kontekst.
- **2. korak** Pripremite sažetak glavnih proračunskih dokumenata.

2. KORACI ZA POBOLJŠANJE DOSTUPNOSTI PRORAČUNSKIH INFORMACIJA

- **3. korak** Omogućite besplatan i neograničen internetski pristup sveobuhvatnim i pravodobnim proračunskim informacijama, uključujući internetski pristup u obliku otvorenih podataka.
- **4. korak** Pristup ključnim proračunskim dokumentima omogućite svim korisnicima.
- **5. korak** Vizualizirajte proračunske informacije koristeći se prikladnim formatima za različite korisnike.

III. Pet proračunskih stupova i plan aktivnosti za poboljšanje jasnoće i pristupačnosti proračuna

3. KORACI ZA POBOLJŠANJE VIDLJIVOSTI PRORACUNA I KOMUNIKACIJE O PRORAČUNU

- **6. korak** Koristite se modernim kanalima masovne komunikacije za prijenos proračunskih informacija novinarima i blogerima.
- **7. korak** Građanima, novinarima i drugim korisnicima pružite potrebne proračunske informacije.
- **8. korak** Učinkovito iskoristite osoblje MF-ova za distribuiranje proračunskih informacija javnosti.

4. KORACI ZA POBOLJŠANJE PRORAČUNSKE PISMENOSTI

- **9. korak** Podignite razinu proračunske pismenosti građana, nedržavnih aktera, novinara i blogera koji žele sudjelovati u proračunskom procesu.
- **10. korak** Uvedite programe edukacije za podizanje svijesti o proračunskom procesu i stvaranje kulture otvorenosti kroz obrazovni sustav.

5. KORACI ZA POBOLJŠANJE SUDJELOVANJA JAVNOSTI

- **11. korak** Razvijte učinkovite mogućnosti sudjelovanja javnosti u proračunskom procesu.
- **12. korak** Dizajnirajte interaktivne otvorene proračunske portale za sudjelovanje javnosti u proračunskom procesu i pružite povratne informacije građanima i drugim korisnicima proračunskih informacija.

1. Jasnoća proračuna (1)

- ❑ Transparentnost proračuna odnosi se na pravodobnu i sustavnu **cjelovitu objavu svih relevantnih fiskalnih informacija**.
- ❑ Međutim, transparentnost proračuna ne odnosi se samo na dostupnost proračunskih informacija. Njezino je puno značenje povezano s **razumijevanjem, odnosno jasnoćom proračuna**. Dakle, transparentnost je višedimenzionalna i odnosi se na jasnoću, sveobuhvatnost, pouzdanost, pravodobnost, dostupnost i upotrebljivost javnog izvještavanja o javnim financijama, kao i sudjelovanje građana u proračunskom procesu.
- ❑ **Jasnoća proračuna** odnosi se na omogućavanje jednostavnog tumačenja i razumijevanja popratne proračunske dokumentacije:
 - ✓ Uspostavljanjem jasnog okvira potrebnog za potpuno razumijevanje proračunske politike i ciljanih rezultata.
 - ✓ Pružanjem sažetog, ali odgovarajućeg konteksta i objašnjenja kako bi se osigurala jednostavna razumljivost i logičan slijed popratne proračunske dokumentacije.
 - ✓ Navođenjem odgovarajućih opisnih objašnjenja uz sve tablice i grafikone.
 - ✓ Pronalaženje ravnoteže između količine informacija i postizanja jasnoće.

1. Jasnoća proračuna (2)

- ❑ Proračun se treba predstaviti na jednostavan i lako razumljiv način **bez žargona**, s dovoljno pozadinskih informacija, kontekstom, sažetcima i pojmovnicima.
- ❑ Ispravno opisno objašnjenje trebalo bi prenijeti okvir vladine proračunske politike, ključne poruke i ciljane rezultate te omogućiti predstavljanje podataka na način koji sve to povezuje.
- ❑ **Deset načela jasne komunikacije o proračunu** (Izvor: [Izlaganje](#) na videokonferenciji BLTWG-a iz listopada/oktobra 2021.):
 - Imajte na umu tko su čitatelji vaših dokumenata.
 - Pišite jasno i bez uvijanja.
 - Dokumente strukturirajte na logičan način.
 - Pobrinite se za to da su glavni dokumenti politike sažeti.
 - Izbjegavajte nepotrebne pojedinosti.
 - Odlučite se za konkretan, a ne apstraktan stil.
 - Smanjite gustoću teksta.
 - Učinkovito upotrebljavajte vizualne elemente.
 - Pružite dovoljnu količinu analiza.
 - Ispričajte priču.
- ❑ Prema uvidima u ljudsko ponašanje iz [Izvešća Svjetske banke o svjetskom razvoju za 2015.](#), ljudima nije dovoljno predstaviti samo činjenice. Pričanje priča pomaže ljudima da razumiju proračun. Pričanje priča definira se kao predstavljanje sadržaja usmjerenog na individualna i ljudska iskustva korištenjem uvjerljivih i zanimljivih načina prijenosa informacija.

Praktični koraci za poboljšanje jasnoće proračuna (1)

1. korak Popratnu proračunsku dokumentaciju napišite na jasan i razumljivi način uz jasan tekstualni opis i pružite logičnu strukturu prilagođenu korisniku i kontekst.

- ❑ Jasan i razumljiv jezik podrazumijeva riječi koje ljudi već poznaju, pojašnjenje apstraktnih izraza i navođenje konkretnih primjera.
- ❑ Jednostavne riječi i kraće rečenice mogu povećati jasnoću.
- Čitatelji možda nisu upoznati s tipičnom proračunskom terminologijom, odnosno s pojmovima kao što su npr. „trošak servisiranja duga“, „kvazi fiskalna aktivnost“, „rezerva za nepredviđene izdatke“ itd.

➤ Dobra rješenja:

- ✓ **Pojmovnik** u [Izjavi o srednjoročnoj proračunskoj politici \(MTBPS\) u Južnoj Africi](#).
- ✓ **Objašnjenja** u [Izvešću o fiskalnim rizicima UK-a](#):

21 U 7. poglavlju analiziramo rizike koji bi mogli utjecati na bilancu stanja putem transakcija po bilanci stanja (npr. pozajmljivanje privatnom sektoru ili izdavanje duga za kupnju imovine, kao što je bio slučaj sa „spašavanjem banaka“), prijenosa po bilanci stanja (kada vlada preuzme odgovornosti subjekta u privatnom sektoru, bilo u stvarnom svijetu ili s pomoću statističke reklasifikacije) i učinaka vrednovanja (npr. učinak kretanja valute na vrijednost deviznih rezervi u funtama).

Praktični koraci za poboljšanje jasnoće proračuna (2)

- ✓ *Kako su se definicije proračuna u pregledu proračuna Južne Afrike razvijale s vremenom*

2020.	2021.
<p>Konsolidirani rashodi Ukupni rashodi nacionalne i pokrajinske vlade, uključujući transfere općinama i drugim izvanproračunskim agencijama. Konsolidirani rashodi uključuju potrošnju pokrajina koje se financiraju iz vlastitih prihoda. Stoga je konsolidirana potrošnja zbroj nacionalne i pokrajinske potrošnje, ne uključujući dvostruko računanje transfera iz nacionalne na pokrajinsku vladu.</p>	<p>Konsolidirani vladini rashodi Ukupni rashodi nacionalne i pokrajinske vlade, fondova socijalnog osiguranja i odabranih javnih subjekata, uključujući transfere i subvencije općinama, poduzećima i drugim subjektima.</p>
<p>Trošarine Porezi na proizvodnju ili prodaju određenih domaćih ili uvezenih proizvoda. Uvodi se kao pristojba koja se naplaćuje korisnicima za vladine usluge, kao regulatorna pristojba za aktivnosti ili kao poseban porez na potrošnju robe. Trošarine se obično naplaćuju na proizvode kao što su alkoholna pića, duhanski proizvodi i naftni derivati.</p>	<p>Trošarine Porezi na proizvodnju ili prodaju određenih domaćih ili uvezenih proizvoda. Trošarine se obično naplaćuju na proizvode kao što su alkoholna pića, duhan i nafta.</p>

Praktični koraci za poboljšanje jasnoće proračuna (3)

- **Struktura prilagođena korisniku i jasni naslovi** pomažu čitateljima da se orijentiraju u popratnoj proračunskoj dokumentaciji.

✓ *Iz sadržaja Izjave o srednjoročnoj proračunskoj politici za 2021., Južna Afrika:*

1. POGLAVLJE Oporavak, stabilnost, reforma i rast	2. POGLAVLJE Gospodarski izgledi
Uvod Održive javne financije podržavaju rast Strukturne reforme koje je potrebno ubrzati Rizici i pritisci na potrošnju Fiskalni odgovor na pandemiju bolesti COVID-19 i socijalne potrebe Pregled Izjave o srednjoročnoj proračunskoj politici za 2021. Zaključak	Uvod Napredak u reformama ključnim za gospodarski oporavak Globalni izgledi Domaći izgledi Učinak i izgledi sektora Zaključak

- **Jasni nazivi proračuna** pokazuju namjeru proračunske politike.

✓ *Na primjer, nazivi:*

- ✓ *Za proračun Ujedinjene Kraljevine za 2021. „Zaštita poslova i sredstava za život britanskih građana“.*
- ✓ *Za proračun Europske unije (EU): „Dugoročni proračun EU-a za razdoblje 2021. – 2027. i instrument za oporavak NextGenerationEU“.*

Praktični koraci za poboljšanje jasnoće proračuna (4)

- ❑ U **tekstualnom opisu** objašnjavaju se proračunska politika i prioriteti, prikazuju proračunski podaci i utvrđuje kontekst politike.
 - **Primjer jasnog tekstualnog opisa u kojem se predstavlja proračunska politika** s ciljem odgovora na moderne izazove i napredovanja (npr. planiranje radnih mjesta) u gospodarskom kontekstu jest [govor o proračunu Ujedinjene Kraljevine „Bolja izgradnja: naš plan za rast”](#).
 - U [Izjavi o srednjoročnoj proračunskoj politici u Južnoj Africi](#) detaljno se opisuju vladine politike, ciljevi i prioriteti te utvrđuje kontekst politike i smjernice za izradu planova potrošnje u pokrajinama i departmanima. U njoj se navode jednostavni i pristupačni izvori podataka s pomoću kojih čitatelj može provjeriti izračune i popratne dokaze.
- ❑ **Formulama čitljivosti**, ako su dostupne za službeni jezik ili jezike određene zemlje, može se procijeniti koliko se tekst teško čita.
 - Na primjer, jedan od najpouzdanijih i najčešće upotrebljavanih alata za čitljivost na engleskom jeziku jest [alat Flesch-Kincaid Reading Ease](#).

Praktični koraci za poboljšanje jasnoće proračuna (5)

2. korak Pripremite sažetak glavnih proračunskih dokumenata.

- ❑ Savjeti za pisanje boljeg sažetka:
 - ❑ Zamislite sažetak kao iznimno sažetu verziju proračunskog dokumenta.
 - ❑ Sažetak napišite tako da može biti samostalna cjelina.
 - ❑ Privucite pažnju čitatelja.
 - ❑ Koristite se terminologijom s kojom su čitatelji upoznati.
- ❑ Proračunske dokumente treba profesionalno urediti i lektorirati kako bi se osigurala visoka kvaliteta publikacija.

Primjeri:

- *Svako poglavlje Izjave o srednjoročnoj proračunskoj politici u Južnoj Africi počinje okvirom Ukratko, koji služi kao sažetak ključnih točaka na visokoj razini (vidjeti sljedeći slajd).*
- *Primjer jasnog i dobrog tekstualnog opisa s okvirima za isticanje važnog sadržaja, sažetkom, tablicama, grafikonima i pojmovnikom jest pregled proračuna Južne Afrike (vidjeti sljedeći slajd s istaknutim sadržajem predstavljenim u prvom poglavlju pregleda proračuna Južne Afrike).*

Praktični koraci za poboljšanje jasnoće proračuna (6)

1

Recovery, stability, reform and growth

In brief

- The COVID-19 pandemic has magnified South Africa's social and economic crises, further straining the public finances.
- Over the next three years, government will balance support for economic recovery and reconstruction – through both short-term spending measures and structural reforms – with rebuilding the public finances.
- The economy has recovered more quickly than anticipated. Nevertheless, the recent spike in commodity prices, which has supported GDP growth and tax revenues, is considered temporary. Long-term structural constraints and scarring from the effects of the pandemic weigh on the outlook. Fiscal risks have increased.
- Fiscal consolidation is critical to reduce the public debt burden, restore investor confidence and avoid overexposure to global and domestic risks.
- The *Medium Term Budget Policy Statement (MTBPS)* proposes to maintain restraint in public expenditure. Government will not commit to new long-term spending in response to temporary revenue windfalls. No additional funding is provided to state-owned companies over the medium term.

Introduction

As South Africa begins to emerge from the shadow of COVID-19, it confronts deep-rooted social and economic problems. Foremost among these are the crises of poverty and unemployment.

To address these realities, the national budget is highly redistributive. Personal income tax, which accounts for an average of 38.4 per cent of revenue over the next three years, is structured in a progressive manner. And the social wage – combined public expenditure on health, education, housing, social protection, transport, employment programmes and local amenities – averages R1.06 trillion or 59.5 per cent of consolidated non-interest spending per year over the next three years.

Government responded to the pandemic with emergency fiscal support to households and businesses. This included the *special COVID-19 social relief of distress grant*, whose 9.5 million beneficiaries bring the number of social

2

Economic outlook

In brief

- The South African economy grew faster than expected in the first half of 2021, but this momentum is expected to wane following public violence in July, port and rail disruptions, and the third wave of COVID-19 infections.
- Real GDP is forecast to grow by 5.1 per cent in 2021. Output is expected to return to pre-pandemic levels in 2022, a year earlier than estimated in February. This is largely the result of global demand, higher commodity prices and the easing of COVID-19 lockdown restrictions.
- Household consumption has improved, but has not fully recovered from the pandemic. Inflation is contained within the target band, despite upward pressure from food and energy prices. Gross fixed-capital investment remains well below pre-pandemic levels. The labour market is weak, with unemployment at 34.4 per cent.
- Government has made progress on a few key reforms. In the energy sector, private-sector power producers will be able to sell electricity directly to consumers and municipalities can generate their own power or procure electricity from independent producers. The Transnet National Ports Authority has been corporatised, which will improve incentives for efficiency and competitiveness. The eVisa system will be rolled out to 15 countries by March 2022. Operation Vulindlela continues to monitor and support the implementation of priority reforms.

Introduction

South Africa's economy is expected to grow by 5.1 per cent in 2021, following a 6.4 per cent contraction in 2020. Domestic economic activity recovered more rapidly than anticipated in the 2021 Budget, supported by international demand and higher commodity prices.

Structural constraints in the domestic economy are expected to slow the recovery. Inadequate electricity supply, combined with pandemic-induced job losses, will continue to limit the speed and durability of the recovery and long-term growth. Global factors, including higher and more persistent inflation and associated changes in monetary policy, along with changes in commodity prices, add to uncertainty about the medium-term outlook.

The rollout of vaccines continues to support improved global and domestic activity. However, access to vaccinations remains skewed between and within countries, inhibiting broader vaccine coverage and raising concerns about the emergence of more aggressive variants of COVID-19. Although South Africa has opened up free vaccinations to a large portion of its

#RSABUDGET2021 HIGHLIGHTS

ECONOMIC OUTLOOK

- Government will support the economic recovery by extending short-term economic support and undertaking reforms to lower the cost of doing business and stabilise the public finances.
- Real GDP is expected to grow at 3.3 per cent in 2021 and 2.2 per cent in 2022.
- The global economic outlook is uncertain; however, additional policy stimulus packages and successful rollout of COVID-19 vaccines will boost global growth.
- A successful rollout of COVID-19 vaccines will support the economic recovery and global trade.
- Government will take steps to promote faster growth by stabilising electricity supply, supporting industries with high employment potential and undertaking partnerships with the private sector.
- Operation Vulindlela is supporting the implementation of key structural reforms, but faster progress is needed to generate an economic recovery.

BUDGET FRAMEWORK

- The budget deficit has been revised to 14 per cent of GDP in 2020/21 in response to the spending and economic pressures of the COVID-19 pandemic.
- Gross debt has increased from 65.6 per cent to 80.3 per cent of GDP for the year 2020/21.
- The 2021 Budget proposes measures to narrow the main budget primary deficit from 7.5 per cent of GDP in the current year to 0.8 per cent in 2023/24.
- The proposed fiscal framework will stabilise debt at 88.9 per cent of GDP in 2025/26.
- Government will roll out a free mass COVID-19 vaccination campaign for which R9 billion has been allocated in the medium term.
- Over the medium term, debt-service costs are expected to average 20.9 per cent of gross tax revenue.

SPENDING PROGRAMMES

- Total consolidated spending amounts to R2 trillion each year over the medium term.
- The bulk of the spending is allocated to learning and culture (R402.9 billion), social development (R335.2 billion) and health (R248.8 billion) in 2021/22.
- The fastest-growing functions over the medium term are economic development, community development and general public services.
- The majority of funding for new and urgent priorities is provided through reprioritisation and reallocation of existing baselines.

TAX PROPOSALS

- To support economic recovery, government will not raise any additional tax revenue in this budget.
- The personal income tax brackets and rebates will increase above the inflation rate of 4 per cent.
- Government will increase excise duties on alcohol and tobacco by 8 per cent for 2021/22.
- Inflation-related increases of 15c/litre and 11c/litre will be implemented for the general fuel levy and the RAF levy, respectively, with effect from 7 April 2021.
- The UIF contribution ceiling will be set at R17 711.58 per month from 1 March 2021.

Izvor: Izjava o politici izrade srednjoročnog proračuna za 2021., Republika Južna Afrika, <http://www.treasury.gov.za/documents/mtbps/default.aspx>

Izvor: Pregled proračuna za 2021., Nacionalna riznica Južne Afrike, 2021. <http://www.treasury.gov.za/documents/national%20budget/2021/default.aspx>

2. Dostupnost proračunskih informacija

- ❑ Općoj javnosti i civilnom društvu potrebne su **jasne, dostupne, korisne** i **pravodobne** proračunske informacije kako bi učinkovito sudjelovali u proračunskom procesu.
 - U skladu s međunarodno priznatim kriterijima dobre prakse za upravljanje javnim financijama, sve zemlje u različitim fazama proračunskog procesa trebale bi objaviti osam ključnih proračunskih dokumenata: pretproračunski izvještaj, prijedlog proračuna, doneseni proračun, proračun za građane, izvještaj tijekom godine, polugodišnji izvještaj, godišnji izvještaj i revizijski izvještaj.
- ❑ **Otvoreni proračunski portali** pružaju proračunske informacije javnosti u obliku otvorenih podataka, u stvarnom vremenu i s interaktivnim alatima za analizu.
- ❑ **Interaktivni IT i vizualizacije** za predstavljanje proračuna omogućuju korisnicima uvid u proračunske podatke na efikasan i učinkovit način te pomažu poboljšati pristup podacima i njihovu analizu.
- ❑ Popratna proračunska dokumentacija **u HTML formatu** omogućuje pristup mobilnim uređajima.
- ❑ Za korisnike s invaliditetom, koji trebaju pomoćne tehnologije kao što su čitači zaslona, potrebno je osigurati **pristupačne formate**.

Praktični koraci za poboljšanje dostupnosti proračunskih informacija (1)

3. korak Omogućite besplatan i neograničen internetski pristup sveobuhvatnim i pravodobnim proračunskim informacijama, uključujući internetski pristup u obliku otvorenih podataka.

- ❑ Proračunski dokumenti trebaju biti **pravodobno** dostupni kako bi informacije bile korisne i relevantne za analizu, evaluaciju i sudjelovanje.
- ❑ U [anketi o otvorenosti proračuna \(OBS\)](#) navode se smjernice o prihvatljivom razdoblju za objavu proračunskih dokumenata.

Primjeri:

- *Prema anketi o otvorenosti proračuna, Južna Afrika sve ključne proračunske dokumente stavlja na raspolaganje javnosti u prihvatljivim razdobljima za objavu. Primjerice, Izjava o srednjoročnoj proračunskoj politici objavljuje se najmanje četiri mjeseca prije proračunske godine (1. travnja/aprila) i mjesec dana prije nego što zakonodavna vlast donese prijedlog proračuna.*
- [Ured za proračunsku odgovornost Ujedinjene Kraljevine \(OBR\)](#), službena neovisna fiskalna institucija, objavljuje sav svoj rad i temeljne metodologije na internetu.
- Državna riznica Ujedinjene Kraljevine predstavlja proračun u cijelosti na [internetskim stranicama vlade](#) s ključnim tablicama u excel formatu i pojedinostima o svim drugim izvorima podataka.

Praktični koraci za poboljšanje dostupnosti proračunskih informacija (2)

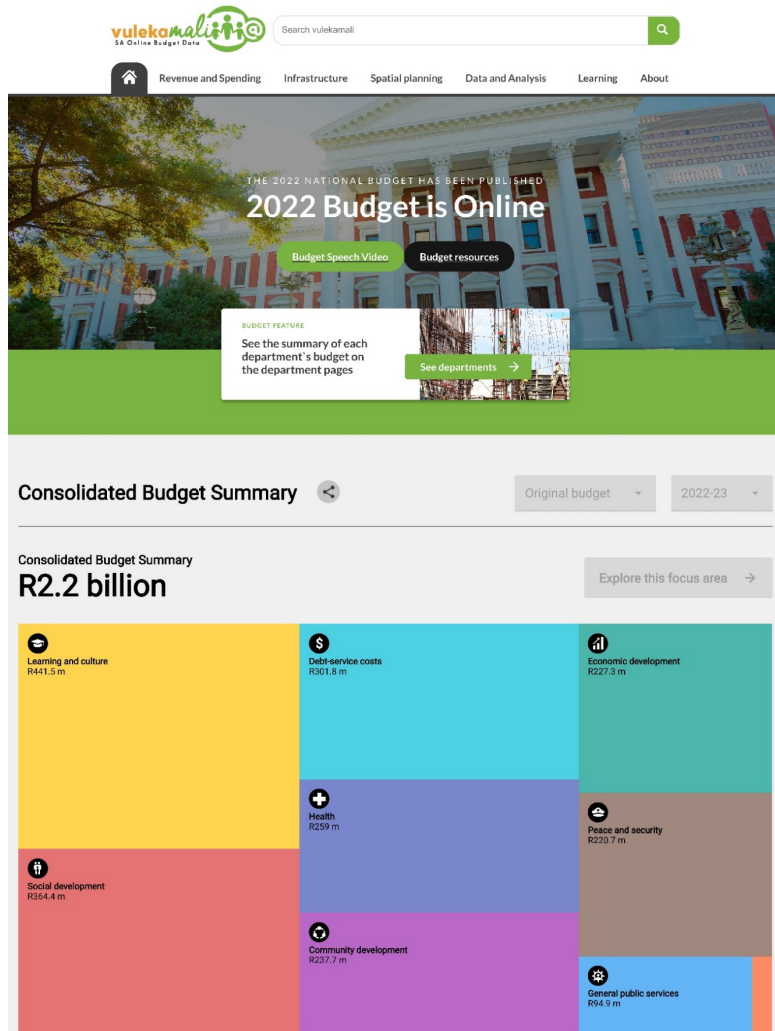
4. korak Pristup ključnim proračunskim dokumentima omogućite svim korisnicima.

- ❑ Otvoreni proračunski portali omogućuju objavu proračunskih dokumenata na praktičniji način i internetski pristup proračunskim informacijama u obliku otvorenih podataka i u stvarnom vremenu.
- ❑ HTML format za popratnu proračunsku dokumentaciju omogućuje lakšu pristupačnost i praktičnije čitanje.
- ❑ Pomoćne tehnologije na internetskim stranicama/portalu pomažu osobama s invaliditetom da pristupe proračunskim informacijama i komunikaciji o proračunu na lako razumljiv i preferirani način.

Primjeri:

- Riznica Južne Afrike u partnerstvu s koalicijom organizacija civilnog društva (CSO), Imali Yethu, pokrenula je [portal Vulekamali](#).
- U Ukrajini je uspostavljena [otvorena proračunska platforma](#) koja sadržava proračun za građane, module međunarodnih financijskih institucija i alat za analizu proračuna BOOST (koji je predstavilo Ministarstvo financija Ukrajine na radionici u listopadu/oktobru 2021.).

Otvoreni proračunski portal u Južnoj Africi, Vulekamali

Consolidated Budget Summary Original budget 2022-23

Consolidated Budget Summary
R2.2 billion Explore this focus area

Learning and culture R441.5 m

Debt-service costs R301.8 m

Economic development R227.3 m

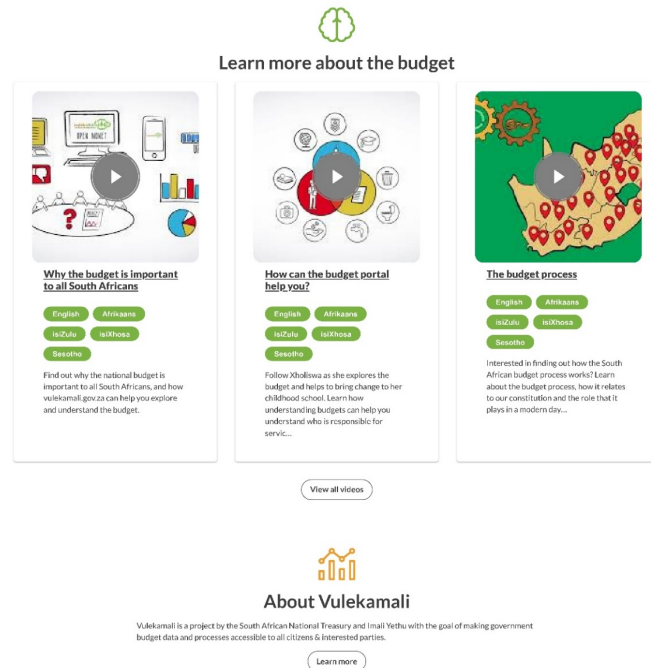
Health R259 m

Peace and security R220.7 m

Social development R364.4 m

Community development R237.7 m

General public services R94.9 m

Learn more about the budget

Why the budget is important to all South Africans

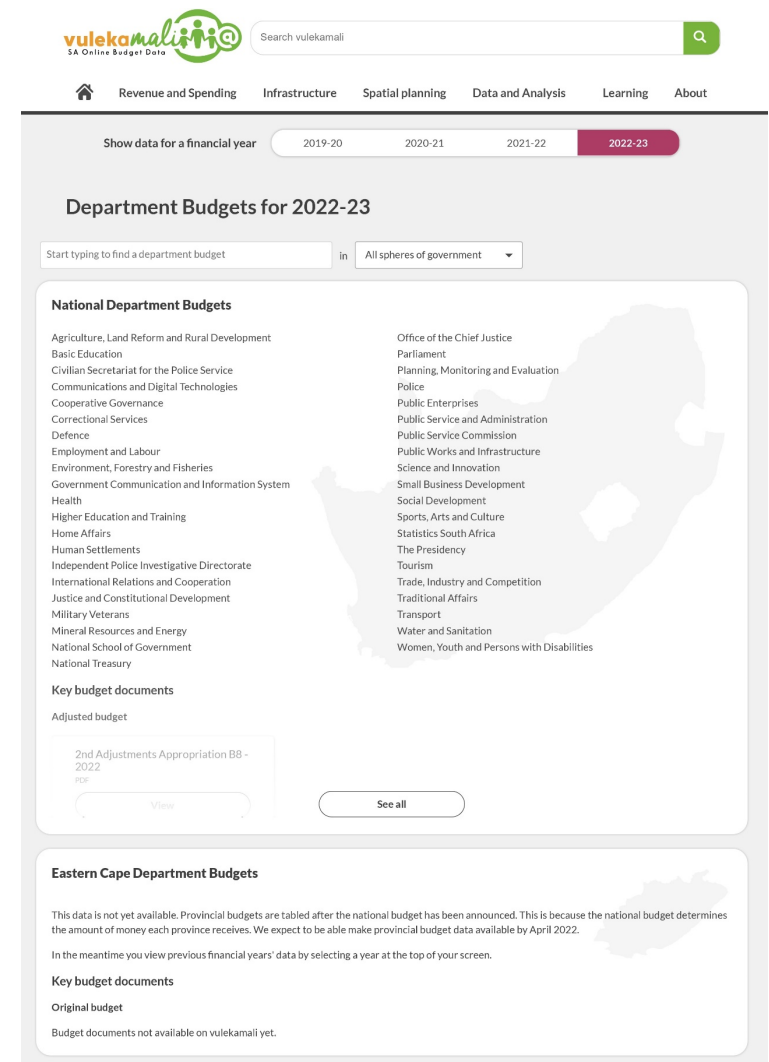
How can the budget portal help you?

The budget process

About Vulekamali

Vulekamali is a project by the South African National Treasury and IMALI YETHU with the goal of making government budget data and processes accessible to all citizens & interested parties.

[Learn more](#)

Department Budgets for 2022-23

Show data for a financial year 2019-20 2020-21 2021-22 2022-23

Start typing to find a department budget in All spheres of government

National Department Budgets

Agriculture, Land Reform and Rural Development
Basic Education
Civilian Secretariat for the Police Service
Communications and Digital Technologies
Cooperative Governance
Correctional Services
Defence
Employment and Labour
Environment, Forestry and Fisheries
Government Communication and Information System
Health
Higher Education and Training
Home Affairs
Human Settlements
Independent Police Investigative Directorate
International Relations and Cooperation
Justice and Constitutional Development
Military Veterans
Mineral Resources and Energy
National School of Government
National Treasury

Office of the Chief Justice
Parliament
Planning, Monitoring and Evaluation
Police
Public Enterprises
Public Service and Administration
Public Service Commission
Public Works and Infrastructure
Science and Innovation
Small Business Development
Social Development
Sports, Arts and Culture
Statistics South Africa
The Presidency
Tourism
Trade, Industry and Competition
Traditional Affairs
Transport
Water and Sanitation
Women, Youth and Persons with Disabilities

Key budget documents

Adjusted budget

2nd Adjustments Appropriation BB - 2022
PDF

[View](#) [See all](#)

Eastern Cape Department Budgets

This data is not yet available. Provincial budgets are tabled after the national budget has been announced. This is because the national budget determines the amount of money each province receives. We expect to be able to make provincial budget data available by April 2022.

In the meantime you view previous financial years' data by selecting a year at the top of your screen.

Key budget documents

Original budget

Budget documents not available on vulekamali yet.

Izvor: Otvoreni proračunski podaci Južne Afrike dostupni na internetu, <https://vulekamali.gov.za/>

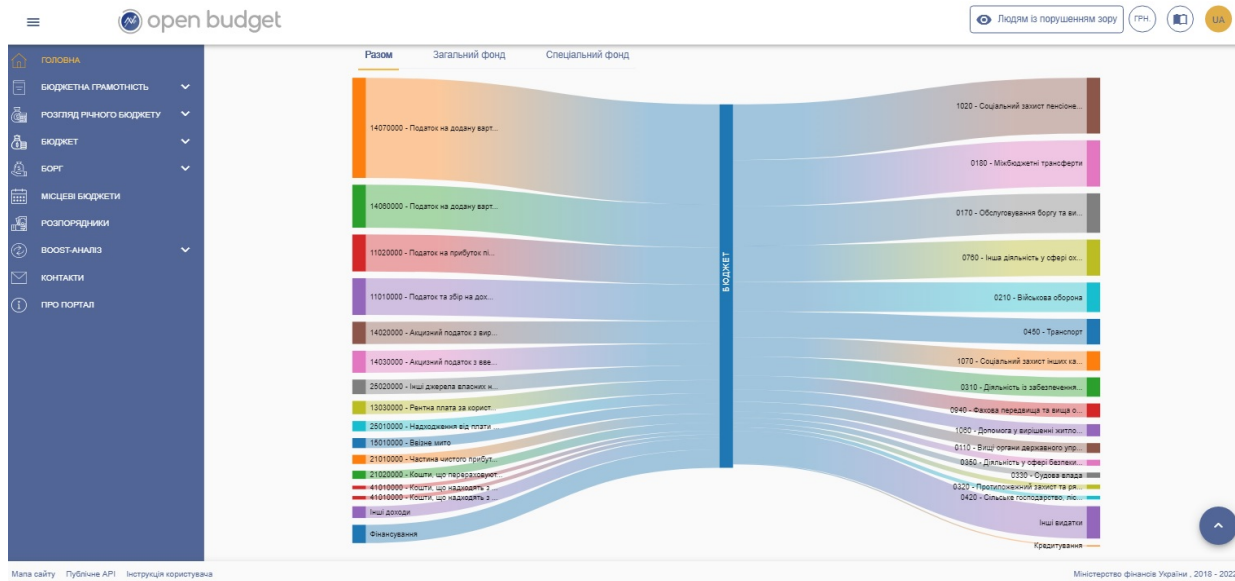
Praktični koraci za poboljšanje dostupnosti proračunskih informacija (3)

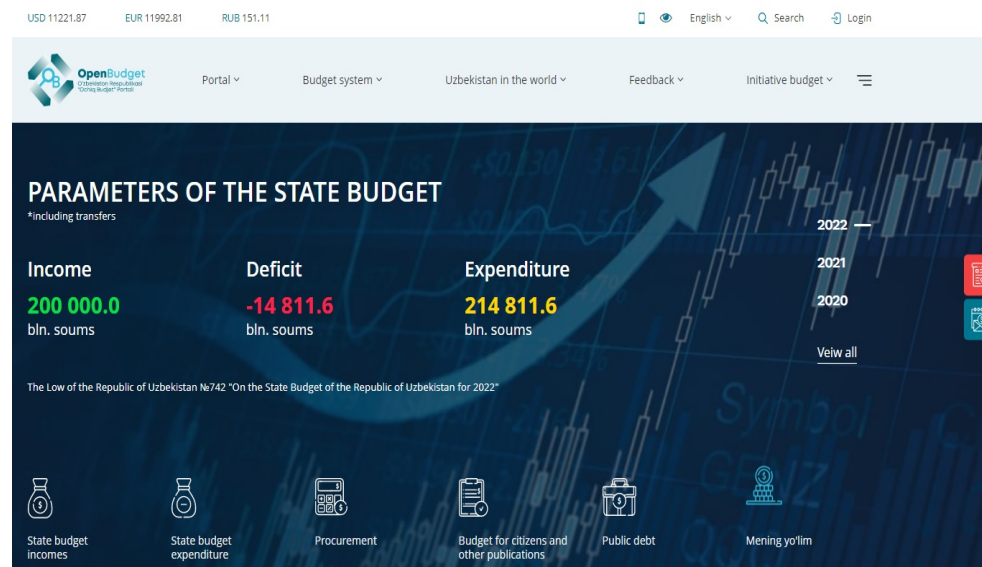
5. korak Vizualizirajte proračunske informacije koristeći se prikladnim formatima za različite korisnike.

- ❑ **Widgeti** (prikaz minimalne količine važnih informacija – brzo dobivanje informacija).
 - ❑ **Infografika** (grafički način predstavljanja informacija, podataka i znanja), „brojevi u slikama”.
 - ❑ **Sučelja** (vizualni prikaz svih podataka, sredstva za generiranje detaljnih izvješća jednim klikom).
 - ❑ **Dijagrami rasipanja** (s pomoću točaka predstavljaju se vrijednosti za dvije različite numeričke varijable).
 - ❑ **Hijerarhijski grafikon proračuna**, statičan i interaktivan.
 - ❑ **Vizualni elementi** (npr. karte i grafikoni).
- Vizualizacija podataka, analiza i otvoreni podaci specijalizirani su alati i za njihovu upotrebu često je potrebna suradnja sa stručnjacima. Najbrži i najlakši način za samostalno vizualiziranje informacija jest prikaz podataka u grafikonu, npr. u alatima **Datawrapper**, **Infogr.am** ili **PiktoChart**.

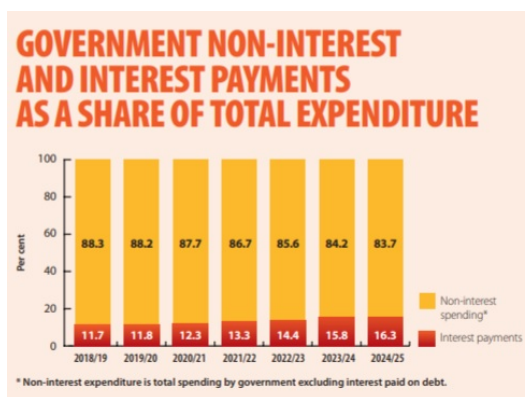
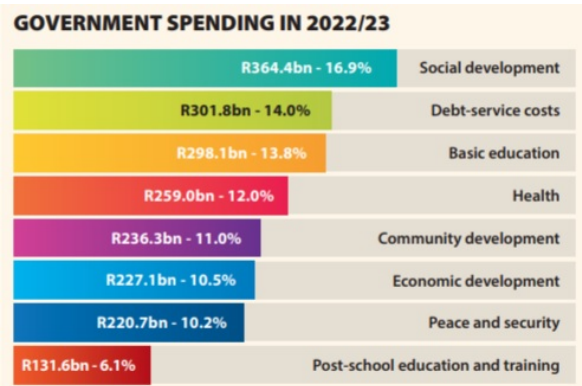
Praktični koraci za poboljšanje dostupnosti proračunskih informacija (4)

Izvor: Internetnski portal državnog proračuna za građane, Ukrajina. <https://openbudget.gov.ua>

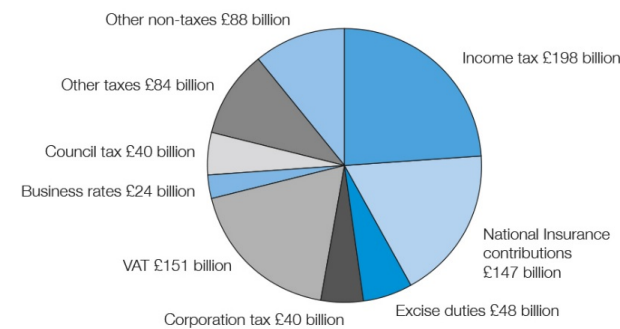

Izvor: Portal za otvoreni proračun Uzbekistana, <https://openbudget.uz/en>

Izvor: Vodič za državni budžet za građane – 2022. <http://www.treasury.gov.za/>

Chart 2: Public sector current receipts 2021-22

Izvor: Izračuni Ureda za proračunsku odgovornost Ujedinjene Kraljevine i Državne riznice Ujedinjene Kraljevine

3. Vidljivost proračuna i komunikacija o proračunu

- ❑ Vidljivost proračuna odnosi se na publicitet proračuna u **široj javnosti** zbog komunikacijskih aktivnosti ministarstva financija.
- ❑ Za dobru komunikaciju o proračunu potrebni su moderni kanali masovne komunikacije kao što su društvene mreže.
- ❑ **Proračunske su teme komplicirane**, nije ih lako raščlaniti i teško ih je vizualizirati, stoga osobito važnu ulogu u povećanju vidljivosti proračuna trebaju imati posredničke institucije, tj. akademski istraživači, nevladine organizacije, organizacije civilnog društva, a posebno mediji i novinari.
- ❑ **Novinari** i **blogeri** imaju ključnu ulogu u komunikaciji o proračunu, a povećavanjem te uloge potiče se veći interes građana.
- ❑ G. Rosenberg na nedavnom videokonferencijskom sastanku BLTWG-a BCOP-a istaknuo je metodu pričanja priča o proračunu koja građanima pomaže da vide jasniju vezu između javnih usluga koje redovito dobivaju i proračunskih politika koje su bile predmet diskusije.
- ❑ MF-ovi mogu potaknuti više članova **osoblja na komunikaciju** s javnošću na društvenim mrežama kako bi se ojačali kapaciteti za poboljšanje komunikacije o proračunu.

Praktični koraci za poboljšanje vidljivosti proračuna i komunikacije o proračunu (1)

22

6. korak Koristite se modernim kanalima masovne komunikacije za prijenos proračunskih informacija novinarima i blogerima.

- ❑ Većina ljudi pristupa informacijama i dobiva ih putem radija i televizije te platformi društvenih mreža: Facebook, Twitter, YouTube, LinkedIn, Instagram i blogova.
- ❑ **Ciljaniji alati**: upozorenja koja se šalju e-poštom, bilteni, članci u tisku, konferencije, skupovi.
- ❑ Potreban je rad MF-a s medijima i novinarima, uključujući „građanske novinare”, kako bi se osigurala veća medijska popraćenost.

Izvor: <https://twitter.com/vulekamali>

Praktični koraci za poboljšanje vidljivosti proračuna i komunikacije o proračunu (2)

7. korak Građanima, novinarima i drugim korisnicima pružite potrebne proračunske informacije.

- ❑ Otvorenost podrazumijeva da su proračunske informacije namijenjene širokoj javnosti.
- ❑ Važno je od javnosti zatražiti povratne informacije o vrstama informacija koje želi.
- ❑ Mogućnosti da saznate što je javnosti potrebno dostupne su na društvenim mrežama te redovitim sastancima i aktivnostima s organizacijama civilnog društva i drugim relevantnim dionicima.

HAVE YOUR SAY! **BUDGET TIPS**
FOR THE MINISTER OF FINANCE

Title

Name

Surname

Gender

Age Group

Contact Number

Email

Province

City close to you

Category

Tip

Praktični koraci za poboljšanje vidljivosti proračuna i komunikacije o proračunu (3)

8. korak Učinkovito iskoristite osoblje MF-ova za distribuiranje proračunskih informacija javnosti.

- Osoblje MF-ova može objavljivati komentare s proračunskim informacijama na svojim privatnim računima na društvenim mrežama, napisati ih na blogu ili objaviti kao novosti.
- Odjel za vladinu komunikaciju u Južnoj Africi uspostavio je [smjernice politike za vladine službenike koji se koriste društvenim mrežama](#) za službenu vladinu komunikaciju i osobnu upotrebu, koje se primjenjuju kad je poznata pripadnost službenika.
- Vlada Ujedinjene Kraljevine objavila je [Funkcionalni standard komunikacije](#) sa smjernicama o korištenju društvenim mrežama i nudi razne povezane edukacije za službenike.

HVALA!

